

มรณ. จัดพิธีรับขวัญข้าว สืบสานประเพณีดั้งเดิมของไทย

เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2562 ดร.วิรัตน์ ปิ่นแก้ว อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เป็นประธานในพิธีรับขวัญข้าว ณ ศูนย์การเรียนรู้สืบสานศาสตร์พระราชามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยมีอาจารย์ญาณภัทร ยอดแก้ว ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม นำสวดชุมนุมเทวดา และ รศ.ดร.เกศินี ประทุมสุวรรณ กล่าวคำรับขวัญข้าว พร้อมด้วยคณาจารย์ บุคลากรและนักศึกษาร่วมพิธี

สำหรับประเพณีรับขวัญข้าว เรียกได้ว่าเป็นประเพณีที่ทำกันในเกือบทุกพื้นที่ทำนาของประเทศไทย แต่อาจจะมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป ในแต่ละท้องถิ่น โดยชาวนาส่วนใหญ่เชื่อว่าแม่โพสพเป็นเทพิตาประจำต้นข้าว และเป็นผู้คุ้มครองดูแลต้นข้าวให้เจริญงอกงาม ได้ผลผลิตที่อุดมสมบูรณ์ ชาวนาจึงได้ให้ความเคารพนับถือกราบไหว้แม่โพสพมาตั้งแต่ครั้งโบราณกาลและด้วยความเชื่อที่ว่า “แม่โพสพเป็นผู้หญิง ตกใจและเสียขวัญง่าย จึงมักจะมีการทำพิธีรับขวัญแม่โพสพในทุก ๆ ครั้ง ที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับต้นข้าว” ทั้งในช่วงที่ข้าวกำลังตั้งท้อง หรือ

ในช่วงที่ได้ทำการเก็บเกี่ยวและนำข้าวขึ้นไปเก็บในยุ้ง เป็นต้น โดยชาวนามีความเชื่อว่า เมื่อทำให้แม่โพสพพึงพอใจแล้วจะทำให้ได้ผลผลิตข้าวที่อุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำนาให้กับชาวนาได้เป็นอย่างดี

ประเพณีรับขวัญแม่โพสพในระยะข้าวตั้งท้อง มักจะทำในช่วงออกพรรษา หรือประมาณเดือนตุลาคม – พฤศจิกายนของทุกปี และนิยมทำพิธีกันในวันศุกร์ สำหรับของประกอบในพิธี ด้วยตามความเชื่อแม่โพสพเป็นผู้หญิง จึงเชื่อว่าท่านอยากทานอาหารเหมือนคนท้อง เช่นผลไม้ที่มีรสเปรี้ยว ชาวนาในชุมชน จึงทำพิธีทำขวัญแม่โพสพที่แปลงนาพร้อมกันในช่วงเวลาที่ข้าวตั้งท้อง โดยจัดนำอาหารคาวหวาน ผลไม้ที่มีรสเปรี้ยว สำหรับคนแพ้อท้อง เช่น มะยม มะเฟือง มาเป็นเครื่องเซ่นสังเวย รวมทั้งมีความรักสวย รักงามเจ้าของนาจึงได้นำเครื่องแต่งกาย เช่น สไบ สร้อยทอง รวมถึงเครื่องเสริมความงามต่าง ๆ เช่น หวี กระจก แป้งจันทร์ น้ำมันหอม มาเป็นเครื่องแต่งตัวให้กับแม่โพสพ ซึ่งชาวนาเชื่อว่าเมื่อทำให้แม่โพสพพึงพอใจแล้วท่านจะทำให้ข้าวในนามีผลผลิตที่อุดมสมบูรณ์ ไม่มีแมลงและศัตรูข้าวมารบกวน อีกทั้งยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับชาวนาอีกด้วย

